

Miljöprövningsdelegationen

Svärdet och Rustningen AB
info@frackstad.se

Kungörelsedelgivning

Tillstånd enligt miljöbalken till utökad verksamhet med djurhållning

Verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251): 1.10-i

Beslut

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen meddelar Svärdet och Rustningen AB (organisationsnummer 556924-8122) tillstånd enligt miljöbalken (1998:808) till verksamhet med djurhållning på fastigheten Frackstad 4:1 i Linköpings kommun. Tillståndet omfattar anläggning för djurhållning med 100 000 platser för unghöns.

Miljöprövningsdelegationen avslår bolagets yrkande om verkställighetsförordnande.

Miljöprövningsdelegationen godkänner enligt 6 kap. miljöbalken den upprättade miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Villkor

För tillståndet gäller följande villkor.

Allmänt

1. Om inte annat föreskrivs i villkoren nedan, ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden har angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt i ärendet angivit eller åtagit sig.

Hantering och lagring av gödsel och tvättvatten

2. Hantering av organiska gödselmedel och fodermedel ska ske på sådant sätt att läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas och så att olägenheter för närboende begränsas. Om eventuellt spill eller läckage ändå uppstår ska detta tas om hand så snart som möjligt.
3. Lagring av fast fjäderfägödsel ska ske på tät platta och under tak eller annan likvärdig tät täckning, som förhindrar uppfuktning och minskar vindpåverkan. Ytvatten ska förhindras att rinna till gödselplattan.
4. Lagring av flytgödsel ska ske i behållare med fast eller flytande tak som minimerar ammoniakavgång samt förebygger och begränsar luktstörningar.
5. Tvättvatten, som uppkommer vid rengöring av stallbyggnader, ska avledas till tät behållare. Avspolning av utrustning och maskiner, som används i eller vid rengöring av stallbyggnaderna, ska ske på tät yta och uppkommet spolvatten ska avledas till tät behållare. Lagringskapaciteten för tvätt- och spolvatten ska vara minst sex månader.

Utsläpp till luft

6. Det bränsle som eldas i biobränslepannan ska vara tillräckligt torrt så att en effektiv förbränning uppnås.

Kemikalie- och avfallsfrågor

7. Aska från biobränslepannan får inte blandas in i gödsel som ska avyttras.
8. Aska från biobränslepannan ska förvaras i tät behållare. Hanteringen av aska ska ske på sådant sätt att olägenheter för miljön förebyggs och begränsas.

Innan aska från förbränningen får överlämnas för spridning på skogs- eller jordbruksmark ska samråd ske med tillsynsmyndigheten och analys göras av innehåll av tungmetaller samt näringsämnen (P, Ca, Mg och K). Detta ska ske före första överlämnandet av aska och sedan vid de tillfällen som någon förändring skett som kan leda till ändrat

föroreningsinnehåll i askan eller när tillsynsmyndigheten begär det.

9. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras väl uppmärkta och hanteras på sådant sätt att förorening av mark och vatten inte riskeras. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras nederbördsskyddat och vid behov ska förvaringsplatsen vara försedd med påkörningsskydd. Förvaringen ska ske så att det inte föreligger någon risk att sinsemellan reaktiva föreningar kan komma samman. Kemiska produkter och farligt avfall innehållande flyktiga organiska föreningar ska förvaras i väl tillslutna behållare så att avdunstningen minimeras.

Flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska förvaras inom invallat område som är tätt och beständigt mot det som förvaras där. Invallningar ska dimensioneras så att de rymmer största behållarens volym och minst 10 % av övrig lagrad volym.

Buller

10. Ljudnivån från den samlade verksamheten får inte överskrida följande värden vid bostäder (frifältsvärde utomhus vid fasad).

	Klockslag	Ekvivalent ljudnivå	Momentan ljudnivå
Vardagar	07–18	50 dBA	
Lör-, sön- och helgdagar	07–18	45 dBA	
Kvällar	18–22	45 dBA	
Nattetid	22–07	40 dBA	55 dBA

Buller ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller genom närfältsmätningar och beräkningar. Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tider då verksamheten pågår. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra att värdena riskerar att överskridas eller när tillsynsmyndigheten bedömer att det behövs.

Övrigt

11. Innan en verksamhet i sin helhet eller i någon del upphör ska skriftlig information lämnas till tillsynsmyndigheten. Minst fyra månader innan upphörandet ska verksamhetsutövaren lämna in en plan för avvecklingen till tillsynsmyndigheten. I avvecklingen ska minst ingå

- omhändertagande av kemiska produkter samt icke-farligt och farligt avfall,
- undersökningar av de föroreningar som verksamheten kan ha gett upphov till samt
- en riskbedömning av föroreningssituationen.

Tillsynsmyndigheten får bestämma en annan tid för inlämnandet av plan för avveckling.

Om det finns särskilda skäl får tillsynsmyndigheten bestämma att riskbedömning inte behöver genomföras.

12. Verksamheten ska kontrolleras enligt ett kontrollprogram som bland annat tydliggör hur efterlevnaden av villkoren ska kontrolleras samt hur utsläppen ska kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslag till kontrollprogram ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att detta beslut har fått laga kraft eller vid senare tid som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Delegerade frågor

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 19 kap. 5 § 9 jämfört med 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att föreskriva de ytterligare villkor som kan föranledas av:

- Villkor 8 avseende krav på askans innehåll vid avyttring.

Igångsättningstid m.m.

Tillståndet får tas i anspråk först när det fått laga kraft. Bolaget ska meddela tillsynsmyndigheten när detta tillstånd tas i anspråk.

Den med tillståndet avsedda utökade verksamheten ska ha satts igång inom två år från det att tillståndet har fått laga kraft, annars förfaller tillståndet i de delar som inte har satts igång.

Verksamhetsutövaren ska meddela tillsynsmyndigheten när verksamheten sätts igång.

Tidigare tillstånd

Verksamheten är inte tidigare tillståndsprövad.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse på sätt som anges i bilaga 2.

Redogörelse för ärendet

Tidigare beslut

På platsen har det sedan tidigare bedrivits anmälningspliktig verksamhet i form av animalieproduktion. Bygg- och miljönämnden i Linköpings kommun har genom beslut den 22 augusti 2007, dnr 2006-004308, meddelat försiktighetsmått enligt miljöbalken (1998:808).

Samråd

Samråd med Länsstyrelsen och Linköpings kommun genomfördes den 28 september 2022. Samråd med de enskilda som har antagits vara särskilt berörda av verksamheten samt Statens jordbruksverk har skett genom skriftlig information. Verksamheten ingår bland de verksamheter som alltid ska antas medföra betydande miljöpåverkan. Den utökade kretsen har informerats via annons i Östgöta Correspondenten.

Ärendets handläggning

Ansökan, med miljökonsekvensbeskrivning, har kungjorts i Östgöta Correspondenten. Handlingarna har hållits tillgängliga för allmänheten i enlighet med bestämmelserna i miljöbalken.

Remissförfarande har genomförts med Länsstyrelsen Östergötland, Bygg- och miljönämnden i Linköpings kommun och Statens jordbruksverk.

Sökanden har i bemötande lämnat synpunkter på de remissvar som inkommit.

Ansökan med yrkanden, åtaganden och förslag till villkor

Svärdet och Rustningen AB ansöker om tillstånd för verksamhet med uppfödning av unghöns vid Frackstad 4:1 i Linköpings kommun, Östergötlands län. Ansökan omfattar 100 000 platser i befintliga stall.

Yrkanden

Svärdet och Rustningen AB (bolaget) yrkar:

- att få föreslagna villkor på remiss innan miljöprövningsdelegationen fattar beslut i tillståndsfrågan.
- att tillståndet får tas i anspråk innan det fått laga kraft.

Förslag till villkor

Bolaget föreslår villkor för den ansökta verksamheten. Bland annat föreslår bolaget följande:

- Aska från eldning i biobränslepannan får blandas med stallgödsel, och får därmed spridas på åkermark.

Sökandens beskrivning av ärendet

Av ansökningshandlingarna och av vad sökanden i övrigt har angett framgår bland annat följande.

Lokalisering

Frackstad ligger cirka 4 km sydväst om Vikingstad, i Linköpings kommun. Anläggningen är lokaliserad i den södra delen av Frackstad, skild från den äldre gårdsbebyggelsen. Verksamheten är samlad.

I närområdet finns ett riksintresse för naturvård samt två områden som har klassningen skogligt biotopskyddsområde. Närmaste avstånd från anläggningen vid Frackstad till Kapellån är cirka 900 meter. Verksamheten med unghönsuppfödning vid Frackstad bedöms inte riskera att påverka detta riksintresse.

De två områdena med skogligt biotopskyddsområde ligger cirka fyra till fem kilometer från anläggningen. Områdena är belägna på så

långa avstånd från anläggningen att verksamheten med djurhållningen inte kan medföra någon direkt påverkan.

Marken där stallbyggnaderna står har tidigare varit åkermark. Bolaget bedömer att det inte finns någon risk att det finns föroreningar som kan påverka verksamheten.

Området för anläggningen med djurstall vid Frackstad omfattas inte av kommunens översiktsplan eller av några övriga planer eller områdesbestämmelser.

Produktion

Vid anläggningen bedrivs uppfödning av unghöns. Anläggningen består av tre djurstall med tillhörande fodersilos, tre uppsamlingsbrunnar, ett gödsellager samt en biobränslepanna.

Till anläggningen levereras dagsgamla kycklingar. Efter 14–16 veckors uppfödningstid säljs unghönsen och levereras till värphönsbesättningar. Efter avslutad uppfödningssomgång rengörs stallen och nästa uppfödningssomgång kan startas. Varje år föds det upp cirka 2,5 uppfödningssomgångar.

Den sökta verksamheten kommer inte att omfatta någon verksamhet med växtodling.

Gödselhantering

Gödseln från uppfödning av unghönsen hanteras från stall som fastgödsel. Den planerade verksamhetens årliga gödselproduktion har beräknats till cirka 1 082 m³, efter omsättningsförluster.

Utgödsling från stall sker kontinuerligt under uppfödningstiden, cirka två till tre gånger per vecka. Gödseln transporteras ut från stall, via ett band, till en vagn som står placerad utanför stall. Vagnen med gödsel transporteras till gödsellager eller levereras direkt till kund. Körytor inom stallområdet är hårdgjorda, grusade eller asfalterade.

I komplettering har bolaget angett att ett separat gödsellager för fastgödsel har anlagts för ansökt djurhållning. Gödsellagret har täta väggar på tre sidor samt tak och lagringskapaciteten är cirka 2 400 m³. En uppsamlingsbrunn, som tidigare har beskrivits fungera som gödsellager, kommer att användas för uppsamling och hantering av tvättvatten från stall.

Med den utformningen uppsamlingsbrunnarna har är det möjligt att hantera gödsel även som flytgödsel. Det kommer inte bli aktuellt att hantera några större gödselmängder som flytgödsel vid Frackstad. Det kommer endast att vara fråga om mindre mängder och i anslutning till att gödsel kommer att avyttras.

Fjäderfärgödsel är en eftertraktad vara, speciellt av växtodlingsföretag som inte har egen tillgång till organisk gödsel. Fastgödsel är dessutom torr och är därmed lätt att transportera, även längre avstånd. Det finns även fler avsättningsområden för gödseln. Gödseln kan även komma att användas för produktion av biogas. Det kommer inte att vara några problem att finna avsättning för gödseln från unghönsuppfödningen vid Frackstad.

Den djurhållning som finns inom Linköpings kommun ger växtnäring till cirka 38 % av åkerarealen som finns inom kommunen. Därmed drar bolaget slutsatsen att den finns en lokal efterfrågan på gödsel.

Vatten

Inom djurhållningen används vatten till dricksvatten åt djuren och rengöring av stall. I planerad unghönsuppfödning kommer dricksvattenåtgången att uppgå till cirka 3 000 m³ per år och vattenåtgången för stalltvätt till cirka 300 m³ per år.

Vatten som används i djurhållningen kommer från egen brunn.

Utsläpp till vatten

Verksamheten medför inga punktutsläpp till vatten.

Det förekommer inga utsläpp till vatten från verksamheten. Vid utgödsling lastas gödsel direkt på vagn för transport till kund eller till gödsellager. Gödselspill tas upp från marken.

Tvättvatten

Stallen tvättas efter varje uppfödningssomgång och tvättvattnet leds till en tät uppsamling. Planerad verksamhet har behov att kunna lagra cirka 300 m³ tvättvatten per år. Tillräcklig kapacitet för lagring av tvättvattnet finns. Vattnet innehåller ytterst små och försumbara mängder gödsel, rengöringsmedel om sådant har använts och eventuella rester av desinfektionsmedel. Tvättvattnet avyttras för spridning på åkermark.

Utsläpp till luft

Lokalt punktutsläpp av kväve från djurstallen sker i form av ammoniak via ventilationsluften.

Ammoniakförluster från stall och lagring av gödsel beräknas för sökt verksamhet kunna uppgå till cirka 8 100 kg NH₃ per år, vid 100 000 platser för unghöns. Nedfallet är störst nära utsläppskällan och minskar sedan med avståndet från utsläppet. Den förhärskande vindriktning är väst till sydvästlig vind. Nedfallet påverkar i huvudsak relativt okänslig mark i närområdet kring Frackstad.

Kemiska produkter och avfall

Kemikalier

Inom verksamheten med uppfödning av unghöns används få kemikalier. De kemikalier som kan förekomma är rengöringsmedel och desinfektionsmedel som används i djurstallen. Rester av dessa produkter hamnar i gödsel och tvättvatten där de späds ut och sprids på biologiskt aktiv mark.

Diesel till reservaggregatet omfattar små volymer, cirka 120 liter per år. Diesel förvaras i en särskild tank, avsedd för bränsle. Tanken har en tvåmantelskonstruktion, som är motståndskraftig mot mekaniska skador. Tanken har även ett låsbart hölje som skyddar distributionspump och påfyllningsmunstycke och riskerna för läckage till mark och vatten elimineras därmed.

Avfall och farligt avfall

Mängden avfall från verksamheten bedöms som låg. Avfallet kan vara trasiga ljuskällor, uttjänt och trasig inredning, visst emballage. Mängden avfall hålls låg genom att foder, liksom gödsel hanteras löst. Det är inte aktuellt med deponering av avfall. Avfallen samlas in och lämnas till återvinning.

Det farliga avfall som blir från djurhållningen är några enstaka lysrör per år. Farligt avfall lämnas till insamling för återvinning.

Kadaver

Kycklingar som dör under uppfödningen tas omhand av svensk lantbrukstjänst. Kadavren läggs först i sopsäckar. Dessa säckar transporteras av personalen vid anläggningen (Frackstad) till ett uppsamlingskärl som finns vid en annan av fastighetsägarens

anläggningar. Svensk lantbrukstjänst hämtar där kadaver vid två fasta tillfällen varje vecka.

Lukt och buller

Anläggningen ligger avskilt. Den dagliga driften vid anläggningen medför inga egentliga problem med lukt eller buller för omgivningen. I samband med gödselhanteringen kan viss doft av gödsel spridas i omgivningen. Det är dock kortvarigt och övergående. Ljud, eller buller kan närmast kopplas till de transporter som sker till och från verksamheten.

Transporter

Transporter till och från verksamheten med uppfödning av unghöns vid Frackstad kommer framförallt att ske via väg 609. Transporter sker främst med lastbil, men de sker även med traktor och vagn. Transporter av djur (unghöns), både inkommande och utgående transporter, sker under mycket koncentrerade perioder (någon dag), vid cirka två till tre tillfällen vardera per år. Vid dessa tillfällen kan transporterna ske både dagtid och nattetid.

Gödseltransporterna från anläggningen sker kontinuerligt under produktionstiden. Foderleveranser till anläggningen sker kontinuerligt under uppfödningstiden. Sammantaget så kommer transporter till och från anläggningen att öka efter utökad verksamhet.

Befintlig verksamhet				Efter utökning av ansökt verksamhet		
Typ av transport	Antal tillfällen per omgång	Antal vändor per tillfälle	Antal vändor per år ¹	Antal tillfällen per omgång	Antal vändor per tillfälle	Antal vändor per år ¹
Djur till anläggningen	1	2	5	1	3	8
Djur till liv/slakt	1	4	4	1	6	15
Foder in	6	1	15	10	1	25

Intransport av bränsle (halm och ved)			3			5
Gödseltransporter ut ²	18	1	45	32	1	80
Transporter övriga			6			10

¹ 2,5 uppfödningssomgångar per år.

² Gödseltransporterna har här angetts som att varje lass körs ut vid ett enskilt tillfälle. I verkligheten kommer ett antal lass att köras vid ett tillfälle, men antalet tillfällen under året kommer att variera.

Energianvändning

Vid anläggningen används energi för olika ändamål.

Typ av energikälla	Produkt och omfattning	Ändamål
Fossila bränslen	Diesel	För foderleveranser till anläggningen, drift av traktor för transport av gödsel från stall till gödsellager, samt till reservverket.
Förnybart bränsle	Halm, ved, virke	Till uppvärmning av stall.
Delvis förnybar energikälla	El	Till belysning och drift av ventilation, foder- och vattenförsörjning.

Reservaggregatet används i händelse av strömavbrott för att hålla ventilation och andra funktioner igång. Reservaggregatet finns placerat inomhus.

Stallen är isolerade. Energi är en stor kostnad och därför finns en naturlig drivkraft att söka energisnåla tekniska lösningar för att successivt uppdatera anläggningen.

Biobränslepanna

De små kycklingarna har behov av tillskottsvärme. Värme kommer från en biobränslepanna (<495 kW) som finns vid anläggningen. Biobränslepannan eldas framförallt med halm, men även med stamved och virke. Fördelningen mellan de två bränslekällorna beror på tillgång, prisbild och värmebehov.

Vid förbränningen bildas framförallt CO₂ och H₂O, men förbränningen ger även upphov till utsläpp till luft i form av CO, SO₂, NOX och stoft. Pannan är utrustad med en cyklonrening, vilken fångar upp stor mängd av det stoft som bildas vid förbränningen.

Djurhållningens behov av värme varierar med djurens ålder och utomhustemperatur. Dagsgamla kycklingar har stort värmebehov och behovet av värme är naturligt högre vintertid. Mellan varje uppfödningssomgång är även stallen tomma en tid. Det innebär att pannan är i drift under cirka halva året. Pannans lokalisering och placering innebär inte att det föreligger risk för att halterna av olika ämnen som regleras i Luftkvalitetsförordningen (2010:477) kan överskridas. Det finns därför inget behov av någon ytterligare reglering av biobränslepannan som används för att ge värme till djurstallen vid den ansökta djurhållningen vid Frackstad.

Aska

Avsvalnad askan läggs i gödsellagret och blandas på så sätt in i gödseln. Den askmängd som blandas in uppskattas till en (1) m³. Inblandning av aska tillför inga skadliga mängder av olika ämnen. Askan är basisk och tillförsel av aska har en buffrande verkan och motverkar därmed försurning i marken.

Återföringen av halmaska till åker innebär att kretsloppet sluts eftersom halmen har odlats på åkermark. Aska från vedeldning bör teoretiskt sett återföras till skogen. Men, det kräver en omfattande hantering och särbehandling som inte kan möjliggöras i dagsläget.

Bolaget ser inte inblandningen av aska i gödseln som ett sätt att bli av med ett avfall. När askan används tillsammans med stallgödsel är den inte längre att betrakta som ett avfall. Eftersom askan inte är att betrakta som ett avfall omfattas inte askinblandningen i stallgödseln av avfallsförordningen (2020:614). Köp och försäljning av gödsel, med

eller utan aska från eldning av rent biobränsle kräver ingen särskild anmälan eller tillstånd.

Användning av askan tillsammans med stallgödsel inom växtodling är inte att betrakta som spridning av ett avfall. Det är positivt för växtodlingen att tillföra näringsämnen. Tillförseln av föroreningar i form av tungmetaller är mycket låg, betydligt lägre än vad som är tillåtet genom användning av slam i växtodlingen.

Frågan om inblandning av aska i gödsel och spridning på åkermark har prövats av Mark- och miljödomstolen (målnummer M 4550-22). Domstolen upphävde villkor om inblandning av aska i gödsel och spridning på åkermark. Tillförseln av metaller skulle vida understiga de gränser som gäller för spridning av slam och askans bidrag till gödselns innehåller av metaller skulle vara ytterst liten.

Olycksrisker

Den ansökta verksamheten innebär inte några betydande risker för skada och olägenhet.

Miljömål

Ingen övergödning

Från anläggningen vid Frackstad sker inga punktutsläpp till vattendrag. Gödseln hamnar direkt i en vagn vid utgödsling från stall och transporteras till gödsellager eller till kund. Tvättvattnet från stallen leds till tät uppsamling. Användningen av organiska gödselmedel inom växtodling regleras i den generella lagstiftningen. Bolagets bedömning är att befintliga regleringar inom olika områden innebär att verksamheten kan bedrivas utan att det uppstår konflikt med miljömålet "Ingen övergödning".

Ett rikt odlingslandskap

Anläggningen är belägen ute på landsbygden. I närområdet odlas mycket spannmål som blir både mat till människor och foder till djur. Bolagets bedömning är därför att djurhållningen vid Frackstad är i linje med miljömålet "Ett rikt odlingslandskap".

God bebyggd miljö

Den aktuella djurhållningen sker på en avskild plats ute på landsbygden. Därmed föreligger inga konflikter gentemot någon

tätortsbebyggelse. Bedömningen är att verksamheten inte ligger i konflikt med miljömålet "God bebyggd miljö".

Grundvatten av god kvalitet

Vattentillgången i området är god. I verksamheten förekommer inga utsläpp av miljöfarliga ämnen. Bolaget ser därför inte att djurhållningen vid Frackstad kommer att inverka negativt på miljömålet "grundvatten av god kvalitet".

Begränsad klimatpåverkan

Utsläppen av koldioxid är framförallt orsakade av användning av fossila bränslen. Fossila bränslen används för transporter. Anläggningens lokalisering innebär att andra verksamheter som djurhållningen vid anläggningen har behov av, såsom foderodling, fodertillverkning och kläckning av äggen, finns inom relativ närhet. Även värphönsverksamhet som köper unghöns finns inom relativ närhet.

Fjäderfän är effektiva foderomvandlare, vilket begränsar uppfödningens klimatpåverkan. Uppvärmningen av stallen sker med biobränslen och gödsel från djuren kan även komma att användas för produktion av biogas. Gödseln från djuren, och även eventuella rötresten från biogasproduktion används som växtnäring inom växtodling i närområdet. Möjlighet till användningen av biogas skulle minska behovet av fossila bränslen.

Klimatmålet handlar även om att livsmedelsproduktionen ska säkerställas. Eftersom det är livsmedelsproduktion som vi sysslar med Frackstad så innebär uppfödningen av unghöns att verksamheten direkt bidrar till miljömålets uppfyllelse.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer för vatten

TVå ytvattenförekomster återfinns i närområdet, cirka 900 meter bort från anläggningen vid Frackstad. Det är Lillån (S om Vikingstad) och Lillån (Fettjestadån).

Ytvattenförekomsten Lillån (S om Vikingstad)

Vattenförekomsten Lillån (S om Vikingstad), SE647237-147849, har statusklassningen "Måttlig" ekologisk status med medel tillförlitlighet medan den kemiska statusen är "Uppnår ej god".

Miljö kvalitetsnormen för vattenförekomsten är "God ekologisk status 2027" samt "God kemisk ytvattenstatus".

Miljökonsekvenstyper som påverkar förekomsten är: Övergödning, Morfologiska förändringar och kontinuitet, Miljögifter. Jordbruk anges som en av flera påverkanskällor. Enligt informationen i VISS är motiveringen till att klassningen ej uppnår god kemisk status att halterna av PBDE och halterna av kvicksilver bedöms överskrida gränsvärdet i fisk för samtliga vattenförekomster. PBDE beror främst på påverkan från långväga luftburna föroreningar. Den största påverkan av kvicksilver består av atmosfärisk deposition från långväga globala utsläpp från tung industri och förbränning av stenkol. Kviksilver och polybromerade difenyletrar (PBDE) är inga ämnen som hanteras i verksamheten.

Bedömningen är att uppfödning av unghöns vid Frackstad inte kommer att ha någon påverkan för möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen för kemisk ytvattenstatus för denna vattenförekomst. Inte heller kommer verksamheten att inverka negativt på möjligheten att uppnå god ekologisk status. Verksamheten medför inga punktutsläpp till vatten.

Ytvattenförekomsten Lillån (Fettjestadån)

Vattenförekomsten Lillån (Fettjestadån), SE646290-147775, har statusklassningen "Måttlig" ekologisk status med medel tillförlitlighet medan den kemiska statusen är "Uppnår ej god". Miljö kvalitetsnormen för vattenförekomsten är "God ekologisk status 2027" samt "God kemisk ytvattenstatus".

Miljökonsekvenstyper som påverkar förekomsten är: Övergödning, Morfologiska förändringar och kontinuitet, Miljögifter. Jordbruk anges som en av flera påverkanskällor. Enligt informationen i VISS är motiveringen till att klassningen ej uppnår god kemisk status att halterna av PBDE och halterna av kvicksilver bedöms överskrida gränsvärdet i fisk för samtliga vattenförekomster. PBDE beror främst på påverkan från långväga luftburna föroreningar. Den största påverkan av kvicksilver består av atmosfärisk deposition från långväga globala utsläpp från tung industri och förbränning av stenkol. Kviksilver och polybromerade difenyletrar (PBDE) är inga ämnen som hanteras i verksamheten.

Bedömningen är att uppfödning av unghöns vid Frackstad inte kommer att ha någon påverkan för möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen för kemisk ytvattenstatus för denna

vattenförekomst. Inte heller kommer verksamheten att inverka negativt på möjligheten att uppnå god ekologisk status. Verksamheten medför inga punktutsläpp till vatten.

Miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten

Avvattningen från området där anläggningen är belägen sker via diken till Lillån, Kapellån och vidare till Svartån för att slutligen nå Roxen. Roxen omfattas av miljökvalitetsnormer för fisk. Enligt fiskevattendirektivet och de undersökningar som har genomförts under åren 2005–2008 har riktvärdena för ammonium överskridits vid ett eller flera tillfällen södra Roxen. Djurhållningen vid Frackstad kan inte förväntas innebära någon inverkan på de parametrar som mäts i fiskvatten. Några direkta utsläpp till vatten från djurhållningen förekommer inte.

Luftkvalitet och omgivningsbuller

Verksamheten med uppfödning av unghöns är belägen på landsbygden har ingen påverkan på gällande luftkvalitetsnormer (förordning 2010:477) för utomhusluft. Inte heller förordning (2004:675) om omgivningsbuller berör den aktuella verksamheten.

Kumulativa effekter

De effekter som är relevanta att ta upp i detta sammanhang är vad unghönsuppfödningen och eko-hönsbesättningen, båda inom Frackstad 4:1, tillsammans ger upphov till vad gäller transporter och nedfall av kväve i närområdet. Dessa två djurhållningsverksamheter har samma infartsväg från Ulrikavägen, väg 609. Båda verksamheterna innebär kväveförluster och bidrar till nedfall av kväve inom närområdet från respektive verksamhetsområde.

Vad gäller transporterna från de två djurhållningsverksamheterna ser bolaget att det stora antalet transporter utgörs av gödseltransporter. Eftersom användning av gödseln, inom växtodling, även den sker ute på landsbygden, innebär det att sträckan som dessa transporter behöver göra innan de når sin slutdestination kommer att vara relativt liten. Platsen och tillåtligheten för denna placering av djurhållningen torde alltså vara bra. Det är även få närboende som påverkas av transporterna.

I området mellan de två anläggningarna kommer det naturligt att ske en viss överlappning av kvävenedfall som kommer av kväveförluster från respektive anläggningsområde. Markanvändningen är

där produktiv åkermark som inte kommer att ta någon skada av detta kvävetillskott. Bolagets bedömning är att de sammantagna effekterna från de två anläggningarna är acceptabla och att tillstånd för unghönsuppfödningen vid Frackstad kan medges.

Alternativ lokalisering

Det är inte aktuellt med någon alternativ placering. Ingen nybyggnation är planerad.

Nollalternativ

Nollalternativet, det vill säga om tillstånd för verksamheten inte beviljas kommer att innebära att antalet djurplatser inom anläggningen måste begränsas till <40 000 platser.

Om ansökt tillstånd inte beviljas för verksamheten, så kommer verksamheten med uppfödning av unghöns sannolikt att fortsätta drivas, men i en mindre omfattning, i alla fall för en tid framöver. Företaget kommer då inte att kunna bedriva en kostnadseffektiv livsmedelsproduktion. Lönsamheten för företaget skulle bli lägre utan att någon egentlig miljönytta kan förväntas.

I juni 2017 antog Sveriges riksdag en nationell livsmedelsstrategi. Syftet med den är att vi ska ha en ökad och hållbar produktion av svensk mat. Självförsörjningsgraden gällande ägg bör därför inte sjunka. Fjäderfän är effektiva foderomvandlare och ger därför ett klimatsmart livsmedel.

Nollalternativet skulle kunna leda till ytterligare import av ägg. Detta skulle betyda både förlorade arbetstillfällen i Sverige och i Linköpings kommun, samt en ökad riskfaktor för konsumenten då importerade ägg som regel har sämre status, bland annat gällande användning av antibiotika och förekomst av salmonella.

Yttranden

I inkomna yttranden i ärendet har sammanfattningsvis följande anförts med anledning av Svärdet och Rustningen AB:s ansökan.

Länsstyrelsen i Östergötland

Länsstyrelsen har, den 5 december 2024, i yttrande anfört i huvudsak följande.

Nytt gödsellager

Bolaget har uppgett att de byggt ett nytt gödsellager för att kunna hantera gödsel från den ansökta verksamheten. Då något tillstånd för den ansökta verksamheten ännu inte har meddelats ställer sig Länsstyrelsen frågande till med stöd av vilka beslut uppförandet har skett. Bolaget bör redovisa med stöd av vilket beslut det nya gödsellagret har uppförts.

Verksamhetsområde

Länsstyrelsen konstaterar att det nya gödsellagret som redovisas på situationsplanen, i komplettering daterad den 30 augusti 2024, inte ingår i det anläggningsområde för verksamheten som redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen. Länsstyrelsen anser att bolaget bör inge en uppdaterad avgränsning av verksamhetsområdet, som innefattar det nya gödsellagret. Detta för att tydliggöra vilka anläggningsdelar som ska omfattas av det sökta tillståndet.

Aska från förbränningspannan

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget har lämnat följande förslag på villkor för askhantering: *"Aska från eldning i biobränslepannan får blandas med stallgödsel, och får därmed spridas på åkermark."*

Länsstyrelsen konstaterar även att bolaget inte har någon egen spridningsareal och att gödseln kommer att avyttras.

Länsstyrelsen finner inte att den dom (mark- och miljödomstolens målnummer M 4550–22) som bolaget refererar till, är jämförbar med ansökt verksamhet. I domen är åkermarkens status känd. Där användes aska från förbränningen som gödningsmedel i det egna jordbruket. Det har inte framförts vara aktuellt i ansökt verksamhet.

Bolaget har i ansökan anført att halm, ved och virke eldas i förbränningspannan.

Jordbruksverket¹ rekommenderar att askor från skogsbränsle inte sprids på jordbruksmark eftersom kadmiuminnehållet kan vara för högt i förhållande till fosforinnehållet. Askans ursprung har stor betydelse för vilken näring den innehåller och på vilken mark det är lämpligt att sprida den. Länsstyrelsen anser att det därför inte kan anses vara generellt lämpligt att sprida askan på åkermark. Det behöver bedömas specifikt utifrån innehållet av näringsämnen och eventuella föroreningar i askan samt förutsättningar på den plats

¹ Användning av aska som gödselmedel på åkermark, Jordbruksverket, Version 1, januari 2017.

där den sprids. Länsstyrelsen anser därför att aska inte bör blandas in i gödsel som avyttras utan endast spridas på mark som verksamhetsutövaren har rådighet över. Då bolaget inte har någon egen spridningsareal anser Länsstyrelsen att askan inte bör blandas in i gödseln, utan istället lämnas till en godkänd avfallsmottagare. Detta bör regleras i villkor.

Bygg- och miljönämnden i Linköpings kommun

Bygg- och miljönämnden har, den 11 december 2024, lämnat följande yttrande med anledning av Svärdet och Rustningen AB:s ansökan.

Bygg- och miljönämnden anser att de två miljöfarliga verksamheterna på fastigheten Frackstad 4.1, unghönsuppfödning Frackstad Lantbruks AB, och värphöns Frackstad Ekoinvest AB, ska samprövas i tillståndsprövningen på grund av verksamheternas kumulativa miljöpåverkan genom deras nära geografiska placering.

Sökandens bemötande

Svärdet och Rustningen AB har i huvudsak framfört följande med anledning av inkomna yttranden i ärendet.

Länsstyrelsen i Östergötland

Nytt gödsellager

Byggnaden har uppförts inom undantaget för ekonomibyggnad på lantbruksfastighet. Byggnaden är till sin konstruktion användbar för lagring av halm, förvaring av maskiner eller förvaring av fastgödsel från fjäderfän. Att använda byggnaden för lagring av gödsel för ansökt djurhållning beräknas bli aktuell först för efter att tillstånd har beviljats.

Verksamhetsområde

De anläggningsdelar som kommer att nyttjas för den ansökta verksamheten är redovisade på den situationsplan som lämnades i ärendet den 30 augusti 2024. Eftersom inte Miljöprövningsdelegationen har begärt något förtydligande om den saken måste den inlämnade situationsplanen vara tydlig nog för prövningsmyndigheten.

Aska från förbränningspannan

Den grundläggande frågeställningen i den här frågan om hanteringen av askan är om det är tillbörligt, eller inte att flytta

ämnen från skogsmark till åkermark. I den mån som halm kommer att eldas är askans återföring till åkermark att betrakta som att kretsloppet sluts. När det gäller aska som blir efter eldning av ved och virke, alltså träd som vuxit i skogen, blir alltså den utmanande frågan i vilken omfattning och med vilka förutsättningar det kan tillåtas att ämnen som har sitt ursprung i skog flyttas till åker.

Spridning av aska på åkermark regleras inte i någon specifik lagstiftning. I sin information² hänvisar Jordbruksverket till de allmänna hänsynsreglerna och att det är lämpligt att de gränsvärden för tillförsel av tungmetaller som gäller vid spridning av avloppsslam på åkermark följs. Sökande hänvisar här till tidigare inlämnat underlag som visar att inblandning av askan i gödseln innebär att tillförseln av metaller till åkermark vida understiger de gränsvärden som gäller för spridning av avloppsslam³ och vad som tillåts gällande tillförsel av kadmium från mineralgödsel⁴. Se Tabell 6 i inlämnad miljökonsekvensbeskrivning. Det kan därför inte anses som olämpligt att aska från biobränslepannan och gödsel hanteras tillsammans i enlighet med vad som beskrivits i inlämnade handlingar.

Vad gäller villkorsskrivning så motsäger sig sökande den föreslagna skrivningen om att askan ska lämnas till en godkänd avfallsmottagare. Vem, eller vilka tänker sig Länsstyrelsen och Miljöprövningsdelegationen är godkända avfallsmottagare? I samband med ett tidigare kompletteringsföreläggande i detta ärende hade sökande kontakt med Tekniska verken i Linköping. Tekniska verken ställde sig tvekande till att ta emot en aska som enbart består av skogsaska. Askan som är föremål för diskussion har enbart skogligt ursprung. Att lägga askan på deponi kan inte vara miljömässigt motiverat. Ett sådant förfarande skulle vara dålig resurshushållning. Även om Miljöprövningsdelegationen inte vill tillåta att sökande hanterar skogsaskan tillsammans med gödseln så får inte ett villkor hindra annan användning av askan. Återföring av skogsaska till skogen måste få vara tillåten.

Bygg- och miljönämnden i Linköpings kommun

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen anser att de två miljöfarliga verksamheterna på fastigheten Frackstad 4.1,

² Användning av aska som gödselmedel på åkermark, Jordbruksverket, Version 1, januari 2017.

³ Naturvårdsverkets föreskrift (1994:2) om skydd för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket.

⁴ §3, Förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter.

unghönsuppfödning Frackstad Lantbruks AB, och värphöns Frackstad Ekoinvest AB, ska samprövas i tillståndsprövningen på grund av verksamheternas kumulativa miljöpåverkan genom deras nära geografiska placering.

Sökande har i ansökningshandlingarna motiverat varför det inte är aktuellt med gemensam tillståndsprövning. Det är fråga om två skilda verksamheter som bedrivs av två olika företag oberoende av varandra. Att redogöra för kumulativa effekter från andra närliggande verksamheter är ett separat moment inom specifik miljöbedömning. De kumulativa effekterna som har bedömts som relevanta i det här ärendet är transporter och lokal kvävepåverkan från kväveförluster från respektive anläggning. Dessa saker har redogjorts för i miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen i Linköpings kommun får ha sin uppfattning i frågan om samprövning. Frågan om eventuell samprövning torde vara en grundläggande fråga för ett ärende och således en sak som Miljöprövningsdelegationen måste ha bedömt redan när ansökan lämnades in för mer än två år sedan, eller i vart fall under handläggningen. Miljöprövningsdelegationen har nu bedömt att ansökan om tillstånd för unghönsuppfödningen är komplett och kungjort ansökan. Det är därmed sökandes uppfattning att frågan om eventuell samprövning inte kan vara aktuell, om den någon gång har varit det.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Ärendets handläggning

Sökanden har begärt att få ta del av föreslagna villkor och lämna synpunkter på dessa. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att tillståndsärendet har handlagts i enlighet med miljöbalkens föreskrifter om bland annat kungörelse och remissförfarande. Miljöprövningsdelegationen bedömer inte att det finns något behov av ytterligare kommunikering och utredning i ärendet.

Tillståndets omfattning

Bygg och miljönämnden i Linköpings kommun har framfört att de två miljöfarliga verksamheterna på fastigheten Frackstad 4:1, unghönsuppfödning Frackstad Lantbruks AB (som ansökan om tillstånd avser) och värphöns Frackstad Ekoinvest AB, ska samprövas i tillståndsprövningen på grund av verksamheternas kumulativa

miljöpåverkan genom deras nära geografiska placering. I Bygg- och miljönämndens föreläggande att söka tillstånd, daterat den 2 maj 2022 (dnr MK-2022-376) beskrivs det att verksamheterna har en gemensam gödselhantering.

Miljöprövningsdelegationen gör följande bedömning. Av bolagets inlämnade handlingar framgår att de två berörda verksamheterna, unghönsuppfödning och värphönsverksamheten, bedrivs av två olika bolag. Att två verksamheter bedrivs inom samma fastighet och bidrar till en gemensam miljöpåverkan bedömer Miljöprövningsdelegationen inte vara ett tillräckligt motiv för att en samlad prövning behöver ske. Bolaget har i inlämnade handlingar redogjort för verksamheternas kumulativa miljöpåverkan samt motiverat varför det inte är aktuellt med gemensam tillståndsprövning. Därtill har bolaget i ansökan anfört att gödselhanteringen numera är separerad, att det idag inte finns några tekniska samband mellan verksamheterna som motiverar en samlad prövning av verksamheterna.

Miljöprövningsdelegationen bedömer sammanfattningsvis att verksamheterna bedrivs oberoende av varandra. Det finns därmed inte skäl för en samlad prövning av de två verksamheterna.

Miljökonsekvensbeskrivning

Svärdet och Rustningen AB har fullgjort de i 6 kap. miljöbalken angivna skyldigheterna att genomföra samråd samt att ta fram och ge in en miljökonsekvensbeskrivning. Miljöprövningsdelegationen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och att den specifika miljöbedömningen kan slutföras.

Statusrapport

Miljöprövningsdelegationen gör ingen annan bedömning än bolaget avseende risken för föroreningsskada och behovet av en statusrapport. Utredningen har visat att risken är liten för att den beskrivna industriutsläppsverksamheten medför föroreningsskada och därmed behöver inte en statusrapport upprättas.

Tillåtlighet

Industriutsläppsverksamhet

Av 1 kap. 13 § industriutsläppsförordningen följer att slutsatser om bästa tillgängliga teknik (Best Available Technique) ska användas

som referens vid tillståndsprövning. Av det följer att de utsläppsvärden och beskrivningar av andra försiktighetsmått som finns i de slutsatser om bästa tillgängliga teknik som anges i 2 kap. industriutsläppsförordningen ska användas.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att uppfyllelsen av industriutsläppsförordningen och BAT-slutsatser kommer att granskas i samband med tillsynen.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten, om den bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i ansökan vidtas, kommer att bedrivas i huvudsak i enlighet med bästa tillgängliga teknik.

Miljöbalkens mål och hänsynsregler m.m.

Om verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i övrigt i ansökan vidtas, bedömer Miljöprövningsdelegationen att den sökta verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att sökanden i tillräcklig omfattning har visat att de förpliktelser som följer av 2 kap. 1 § miljöbalken kommer att iakttas i den sökta verksamheten.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser samt med den för området gällande översiktsplanen. Den valda lokaliseringen kan därmed godtas.

Miljökvalitetsnormer

Bedömningen utgår ifrån den status och miljökvalitetsnorm för vattenförekomsten som har fastställt med stöd av vattenförvaltningsförordningen (2004:660).

Två ytvattenförekomster berörs i huvudsak av verksamheten. Den första är Lillån (S om Vikingstad) SE647237-147849 som omfattas av miljökvalitetsnorm där kvalitetskraven är god ekologisk status 2027 samt god kemisk ytvattensstatus (undantaget kvicksilver och bromerad difenyleter). Enligt VISS, Vatteninformationssystem Sverige, har vattenförekomstens ekologiska status i senaste bedömningen klassats som måttlig med medel tillförlitlighet, och den kemiska statusen uppnår ej god kemisk ytvattenstatus. Orsaken till att den ekologiska statusen inte uppnås är övergödning, morfologiska förändringar och kontinuitet samt miljögifter. Jordbruk

pekas ut som en påverkansskälla vad det gäller belastning av näringsämnen. Orsaken till att den kemiska ytvattenstatusen inte uppnås är bedömd förekomst av kvicksilver i biota samt polybromerade difenyletrar (PBDE). I Sverige överstiger kvicksilver och PBDE gränsvärdena i så gott som alla ytvatten enligt VISS.

Den andra är Lillån (Fettjestadån), SE646290-147775 som omfattas av miljökvalitetsnorm där kvalitetskraven är god ekologisk status 2027 samt god kemisk ytvattensstatus (undantaget kvicksilver och bromerad difenyleter). Enligt VISS, Vatteninformationssystem Sverige, har vattenförekomstens ekologiska status i senaste bedömningen klassats som måttlig med medel tillförlitlighet, och den kemiska statusen uppnår ej god kemisk ytvattenstatus. Orsaken till att den ekologiska statusen inte uppnås är övergödning, morfologiska förändringar och kontinuitet samt miljögifter. Jordbruk pekas ut som en påverkansskälla vad det gäller belastning av näringsämnen. Orsaken till att den kemiska ytvattenstatusen inte uppnås är bedömd förekomst av kvicksilver i biota samt polybromerade difenyletrar (PBDE). I Sverige överstiger kvicksilver och PBDE gränsvärdena i så gott som alla ytvatten enligt VISS.

Utifrån ansökningshandlingarna framgår att den utökade verksamheten med uppfödning av unghöns kan genomföras utan risk för att försämra den ekologiska och kemiska statusen för berörd recipient. Sökanden grundar denna ståndpunkt på att verksamheten inte medför några punktutsläpp till vatten.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att den största risken för påverkan på recipienten, som jordbruket medför, uppkommer i samband med spridning av gödselmedel. Förevarande ansökan omfattar dock inte någon spridning av gödselmedel. Miljöeffekterna till följd av spridning av gödselmedel omfattas därmed inte av denna tillståndsprövning.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att det finns förutsättningar för att verksamheten kan bedrivas så att vattenmiljön i aktuella vattenförekomster inte försämras på ett otillåtet sätt, och att verksamheten inte kommer att äventyra möjligheten att uppnå den status som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm. Inte heller bedömer Miljöprövningsdelegationen att uppnåendet av god status i aktuell vattenförekomst försvåras i och med ansökt verksamhet.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamhetens påverkan inte på ett betydande sätt bidrar till att nu gällande miljökvalitetsnormer enligt luftkvalitetsförordningen (2010:477) och

förordningen (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten inte följs.

Specifik miljöbedömning

Den sökta verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och en specifik miljöbedömning ska göras.

Miljöprövningsdelegationen har med hänsyn till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och vad som kommit fram under handläggningen identifierat följande miljöeffekter; utsläpp av näringsämnen till luft samt att det alstras buller och lukt.

De identifierade miljöeffekterna kan översiktligt beskrivas så att verksamheten medför utsläpp av ammoniak till luft, näringsämnen till vatten samt störningar till följd av buller från transporter och fläktar. I och med hanteringen och lagringen av gödsel uppkommer även lukt från verksamheten.

Den specifika miljöbedömningen visar att åtgärder behöver vidtas och villkor behöver föreskrivas för att en hållbar utveckling ska främjas. Under nedanstående rubrik *Villkor* redovisas en mer preciserad bedömning.

Sammanfattande bedömning av tillåtligheten

Om verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut, och om de åtgärder som redovisas i övrigt i ansökan vidtas, bedömer Miljöprövningsdelegationen att det inte föreligger hinder mot att bevilja sökt tillstånd.

Villkor m.m.

Hantering och lagring av gödsel och tvättvatten

I BAT-slutsatserna för intensiv uppfödning av fjäderfä och gris anges att bästa tillgängliga teknik (Best Available Technique), utöver att minska förhållandet mellan fastgödselstackens avgivande yta och dess volym, är att lagra fast fjäderfägödsel i en byggnad med tak eller att täcka fastgödselstackar.

Bolaget har i komplettering beskrivit att lagring av gödsel kommer att ske i ett gödsellager med en konstruktion av täta väggar på tre sidor samt tak. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det är ett lämpligt sätt att lagra gödsel. Det är viktigt att fastgödseln hålls så torr som möjligt och att vindpåverkan förebyggs för att säkerställa

att avgången av ammoniak minimeras. Miljöprövningsdelegationen finner det skäligt att ställa krav på skyddsåtgärder i form av tät täckning av gödsellagren, varför villkor föreskrivs i denna del.

Bolaget har anfört att det kan bli aktuellt att hantera gödsel även som flytgödsel. Att det endast kommer att vara frågan om mindre mängder och i anslutning till att gödsel avyttras. Då bolaget inte har valt att precisera vilka volymer det kan handla om eller hur flytgödsel ska hanteras samt lagras, i det fall det inte avyttras direkt, bedömer Miljöprövningsdelegationen det skäligt att ställa krav på skyddsåtgärder vid lagring av flytgödsel. Varför villkor föreskrivs i denna del.

Tvättvatten från rengöring av stallar samt vatten från avspolning av utrustning som används i stallarna, kan innehålla beaktansvärda mängder näringsämnen. Uppsamlat tvätt- och spolvatten bör även betraktas som ett avfall. Miljöprövningsdelegationen bedömer därför att det behövs försiktighetsmått för att förebygga påverkan på yt- och grundvatten. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det är motiverat att föreskriva som villkor att tvättvatten, som uppkommer vid rengöring av stallbyggnader, ska avledas till tät behållare. Vidare bedömer Miljöprövningsdelegationen att avspolning av utrustning och maskiner, som tillhör stallbyggnaderna eller som används vid rengöring av stallbyggnaderna, ska ske på tät yta och att även det spolvatten som då uppkommer ska avledas till tät behållare.

Utsläpp till luft

Bolaget har uppgett att en biobränslepanna (<495 kW) används för uppvärmning av djurstallen. Pannan har uppgetts vara utrustad med en cyklonrening, för rening av stoftpartiklar. Med anledning av pannans storlek, drifttid samt att pannan är utrustad med en cyklonrening bedömer Miljöprövningsdelegationen att det inte finns behov att föreskriva några villkor med halter. Att torra bränslen eldas i pannan är dock av betydelse för en effektiv förbränning, varför villkor föreskrivs i denna del.

Kemikalie- och avfallsfrågor

Bolaget har föreslagit ett villkor som medger att aska från eldning i biobränslepannan får blandas med stallgödsel, och att det får spridas på åkermark. Bolaget finner det lämpligt att aska från biobränslepannan och gödsel hanteras tillsammans och har bland annat motiverat det med att tillförseln av metaller till åkermark understiger de gränsvärden som gäller för spridning av avloppsslam.

Bolaget har framfört att halm, ved och virke eldas i biobränslepannan samt att den sökta verksamheten inte kommer att omfatta någon verksamhet med växtodling. All gödsel från verksamheten, med inblandad aska, planerar bolaget att avyttra till växtodlingsföretag, eller för annat ändamål, till exempel för produktion av biogas.

Det finns idag ingen preciserad lagstiftning som reglerar spridning av aska på åkermark. Spridning av aska på åkermark regleras istället av miljöbalkens allmänna hänsynsregler, vilket innebär att miljöriskerna med spridningen ska vägas mot de vinster spridning ger i form av näringstillförsel.

Träaska kan innehålla betydande halter av metaller. Aska från en panna som eldas med trä bör därför inte spridas på åkermark. Spridning av aska från halmeldad pannan kan spridas på den egna marken. Om halmaska ska avyttras innebär det att den tillförs annan mark än den som den kom från.

Miljöprövningsdelegationens bedömning är att askinblandning endast kan vara acceptabelt om markspridningen av aska sker på åkermark som bolaget har rådighet över och att olägenheter inte uppkommer, då det finns risk för spridning av förorening till andra marker om aska blandas i gödsel för avsalu. I den dom som bolaget har refererat till används aska från förbränningen som gödningsmedel i det egna jordbruket, vilket inte är ett förfarande som har framförts i ansökan. Miljöprövningsdelegationen bedömer att bolagets förslag till villkor avseende inblandning av aska i gödsel för avyttring inte kan anses vara acceptabelt. Ett villkor för att säkerställa att aska inte blandas in i gödsel för avsalu är därför motiverat.

Miljöprövningsdelegationen bedömer vidare att det är viktigt att förvaring och hantering av aska sker på ett betryggande sätt för att förebygga och begränsa olägenheter för miljön. Ska aska från biobränslepannan överlämnas för spridning på skogs- eller jordbruksmark bedömer Miljöprövningsdelegationen att det är motiverat att samråd ska ske med tillsynsmyndigheten och att bolaget då ska kunna redovisa askans innehåll av tungmetaller och näringsämnen. Tillsynsmyndigheten bör genom delegation ges möjlighet att fastställa ytterligare villkor för avyttring av aska.

Utsläpp till mark eller vatten av kemiska produkter och avfall kan medföra allvarliga konsekvenser för miljön och för människors hälsa. Det är viktigt att förvaring och hantering av kemiska produkter och

avfall sker på ett betryggande sätt och i övrigt så att eventuellt spill och läckage kan samlas upp och omhändertas på ett miljömässigt lämpligt sätt. Miljöprövningsdelegationen anser att det är skäligt att föreskriva villkor för märkning och förvaring av kemiska produkter och farligt avfall i syfte att minimera riskerna för förorening av mark och vatten vid hantering.

Buller

Buller från verksamheten uppkommer från driften av anläggningen exempelvis från fasta installationer så som ventilation, fläktar samt från transporter till och från anläggningen.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att villkor behövs för reglering av vilken bullerpåverkan från verksamheten som bör anses vara tillåtlig och att detta bör utformas som begränsningsvärden.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att de värden som rekommenderas i Naturvårdsverkets Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller, rapport 6538, bör tillämpas. Mot bakgrund av närheten till bostäder bedömer Miljöprövningsdelegationen att värdet vid bostäder (frifältsvärde utomhus vid fasad) för dagtid (50 dBA) bör gälla kl. 07.00–18.00 och att värdet för natt (40 dBA) bör gälla kl. 22.00–07.00.

Övrigt

Villkoret om när verksamheten helt eller delvis upphör syftar till att säkerställa att verksamheten inte lämnar kvar kemiska produkter eller avfall. Inte heller föroreningar som verksamheten har givit upphov till i mark, ytvatten, grundvatten, sediment, byggnader eller anläggningar ska få lämnas kvar. Avsikten med information och plan för avvecklingen är att verksamhetsutövaren och tillsynsmyndigheten i god tid ska samråda om hur en planerad och strukturerad avveckling ska genomföras samt hur risker med uppkomna föroreningar ska bedömas.

Villkoret påverkar dock inte verksamhetsutövarens ansvar att under drifttiden löpande kontrollera verksamheten för att förebygga eller motverka olägenheter för människors hälsa och miljön. En del i detta är att fortlöpande och successivt skaffa sig kunskap om föroreningssituationen i mark, vatten, sediment, byggnader och anläggningar samt att vid behov vidta avhjälpandeåtgärder. Detta förebygger bland annat spridning av föroreningar och kan begränsa behovet av åtgärder när verksamheten läggs ned.

Vidare är syftet att ge tillsynsmyndigheten underlag för det fortsatta arbetet med föroreningsskador när hela eller delar av verksamheten upphör. Valet av och genomförandet av eventuella avhjälpandeåtgärder regleras inte i detta tillstånd utan blir en fråga för tillsynsmyndigheten genom tillämpning av 10 kap. miljöbalken.

Sökandens verksamhet omfattas av förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. Där ställs bland annat krav på rutiner för fortlöpande kontroll av att utrustning med mera för drift och kontroll hålls i gott skick. För att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön bör sökanden fortlöpande och systematiskt bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt.

Miljöprövningsdelegationen anser att ett kontrollprogram bör finnas för verksamheten. Programmet bör bland annat omfatta kontroll och rutiner för att säkerställa att villkoren i tillståndet innehålls. När förslag till kontrollprogram tas fram bör samråd ske med tillsynsmyndigheten och det bör lämnas in till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att detta beslut har fått laga kraft eller vid senare tid som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Igångsättningstid m.m.

Enligt 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken ska det i beslutet anges en tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång.

Miljöprövningsdelegationen finner det rimligt att verksamheten ska ha satts igång inom två år från det att tillståndet fått laga kraft.

Verkställighetsförordnande

När det finns skäl till det, får Miljöprövningsdelegationen enligt 22 kap. 28 § miljöbalken förordna att tillståndet till en verksamhet får tas i anspråk även om beslutet inte har fått laga kraft.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att verksamheten inte tidigare är tillståndsprövad samt att den planerade verksamheten innebär en stor utökning i förhållande till nuvarande verksamhet.

Mot bakgrund därav bedömer Miljöprövningsdelegationen att bolaget inte har visat på tillräckliga skäl för att tillståndet till verksamheten ska få tas i anspråk innan beslutet har fått laga kraft. Tillståndet får tas i anspråk först när det fått laga kraft.

Upplysningar

Miljöprövningsdelegationen erinrar om att meddelat tillstånd enligt miljöbalken inte befriar verksamhetsutövaren från skyldighet att rätta sig efter vad som föreskrivs i annan författning.

Hur man överklagar

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen i Växjö, se bilaga 2.

Beslutande i ärendet

Miljöprövningsdelegationens beslut har fattats av Linnea Hjorter, ordförande, och Karin Sigvardsson, miljösakkunnig. Länsstyrelsens föredragande har varit miljöskyddshandläggare Decibell Sahlén.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

1. Situationsplan
2. Delgivning och Hur man överklagar.

Kopia till

Bygg- och miljönämnden i Linköpings kommun

Naturvårdsverket (+missiv IUF)

Havs- och vattenmyndigheten

Jordbruksverket (+missiv IUF)

Enheten för miljöskyddstillsyn

Aktförvararen

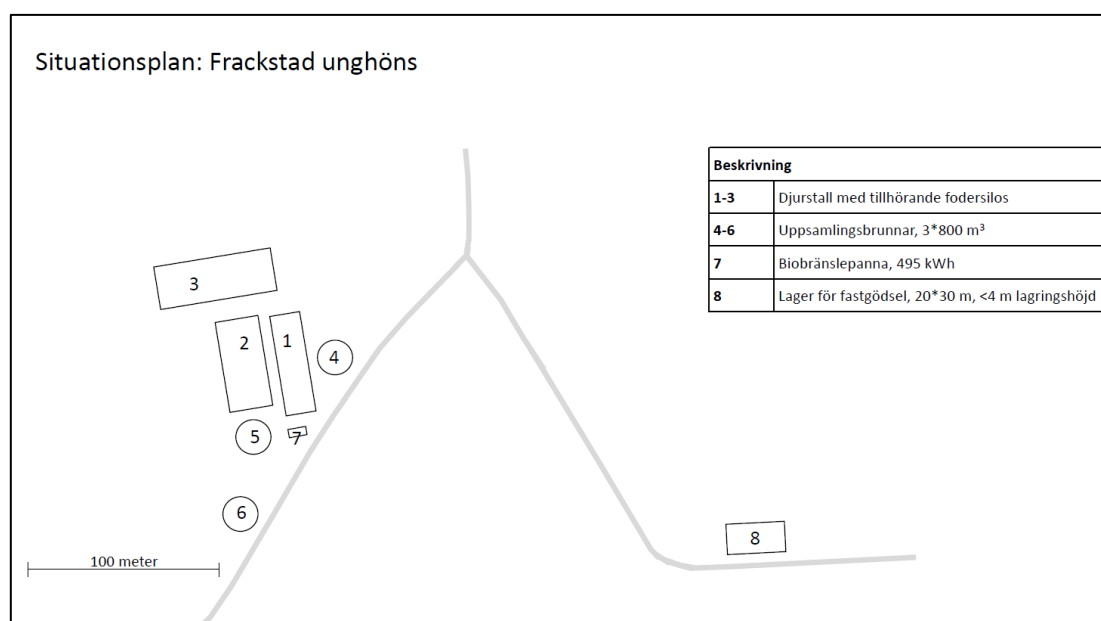
Mikaela Engdahl (+ missiv om delgivning)

Bengt Sandberg (+ missiv om delgivning)

Miljöprövningsdelegationen

Situationsplan

Miljöprövningsdelegationen

Delgivning

Länsstyrelsen delger detta beslut genom kungörelsedelgivning. Kungörelsen ska inom tio dagar efter dagen för detta beslut införas i **Post- och Inrikes Tidningar** samt **Östgöta Correspondenten**.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsens enhet för miljöprövning, Korsningen Storgatan 23 och S:t Larsgatan 28, Linköping och hos aktförvararen i ärendet, Kommunledningskontoret i Linköpings kommun.

Ett meddelande om delgivningen ska skickas till någon eller några av dem som delgivningen avser för att vara tillgängligt för alla dem som avses med delgivningen. Ett exemplar av kungörelsen översänds därför till berörd kommun, sökanden och aktförvararen för att vara tillgänglig för sakägarna. Ett exemplar av tillståndet inklusive bilaga om delgivning översänds till ett par av sakägarna.

Delgivning anses ha skett på fjortonde dagen efter dagen för detta beslut, under förutsättning att kungörelsen inom ovan nämnda tid har införts i ovan nämnda tidningar.

Hur man överklagar

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen. Överklagandet skickas med vanlig post till **Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping** eller med e-post till ostergotland@lansstyrelsen.se

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den **19 mars 2025**. Om överklagandet har kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna i ärendet till Mark- och miljödomstolen.

I överklagandet ska ni ange vilket beslut som överklagas och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ange även namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress.

Om ni behöver fler upplysningar kan ni vända er till Länsstyrelsen.